

MISJA EMISJA - CZYLI VI LO NA TROPIE ŁADU WĘGLOWEGO

Autor: Administrator
26.01.2021.
Zmieniony 29.04.2021.

Uczestniczymy do VI Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Długosza w Katowicach.

Nasza siedmioosobowa grupa to uczniowie klas drugich i pierwszych, którym dobro Ziemi leży na sercu. Mamy różne zainteresowania, jesteśmy różni - jak różna jest Ziemia - ale jedno nas łączy: **CHCEMY TAK, BY ZOSTAWIĆ PO SOBIE ŁAD - CZYSTEGO POWIETRZA, CZYSTYCH LASÓW, PIĘKNA PRZYRODY I DOBRYCH NAWYKÓW.**

W ramach programu 1Planet4All Razem dla klimatu zajęliśmy się analizą ładu węglowego, jaki wytwarzają uczniowie naszej szkoły. Przygotowujemy się do tego zadania, wzięliśmy udział w spotkaniu i webinarium z osobami, dla których dobro naszej planety jest bardzo ważne: panią Barbarą Wojtaszek z Klubu Myśli Ekologicznej przy Uniwersytecie Śląskim i panem Bartoszem Witańskim krajowym koordynatorem międzynarodowej organizacji Anonymous for the Voiceless.

Co chcieliśmy osiągnąć?

Chcieliśmy nakłonić młodzież do zmiany stylu życia, uzmysłowić naszym koleżankom i kolegom, że ład ekologiczny, który zostawiamy, jest zbyt duży, dlatego powinniśmy zmieniać swoje nawyki. Dzielimy się z Wami informacjami, które zdobyliśmy podczas rozmów z osobami, zaangażowanymi w działania na rzecz środowiska naturalnego. Mamy nadzieję, że dzięki temu znajdziemy odpowiedź na pytanie: Co możemy zrobić, by zmniejszyć swój ład ekologiczny?

Ład ekologiczny - co to jest?

Ład ekologiczny to po prostu koszt życia człowieka na Ziemi, ponieważ zasoby naturalne, które zużywamy, nasza planeta musi odtworzyć.

Wiemy, że nikt z nas nie jest samotną wyspą, ponieważ decyzje, jakie podejmujemy, wpływają na życie innych. To właśnie my, ludzie, wspólnie tworzymy ekosystemy i złożone mechanizmy zależności. Bez względu na to, czy jesteśmy tego świadomi, czy nie, od naszych działań zależy jakość naszego życia, życia naszych potomków i życia naszej planety.

Jak zmierzamy ład, który zostawiamy?

Zasoby naturalne stanowią podstawę, która umożliwia realizację naturalnych potrzeb człowieka. Stopień ich eksploatacji mierzony jest w globalnych hektarach (gha) na osobę, co pozwala na określenie liczby hektarów powierzchni lądu i morza potrzebnych do konsumpcji oraz absorpcji odpadów.

Warto zaznaczyć, że ład ekologiczny oblicza się zarówno dla poszczególnych ludzi, jak i większych zbiorowości. Można tak więc sprawdzić, jakie konsekwencje dla środowiska ma wytworzenie konkretnego produktu. Wówczas bierze się pod uwagę wszystkie wykorzystane w tym procesie zasoby naturalne oraz ilość dwutlenku węgla, który jest emitowany do atmosfery w czasie jego produkcji. Warto sobie na przykład uświadomić, iż uzyskanie 1 kg wołownicy powoduje emisję takiej samej ilości CO₂, jak np. jazda samochodem z prędkością 50 km/h na dystansie 250 km lub pochłonięcie takiej samej ilości energii, jak żarówka dwudziestowatowa paląca się przez ok. 20 dni.

Jaki jest nasz ład węglowy?

Do badania śladu węglowego wykorzystaliśmy kalkulator śladu ekologicznego dostępny na stronach instytucji zajmujących się ochroną środowiska, w tym walkę z kryzysem klimatycznym.

W ankiecie, która zawierała pytania dotyczące naszej codziennej aktywności (zużycie wody, jedzenie, mieszkanie, ogrzewanie domu, zużycie energii elektrycznej, komunikacja, zużycie papieru, gospodarowanie odpadami) wzięło udział 30% uczniów liceum. Ankietowani uczniowie uzyskali średni wynik 479, przy rozpiętości indywidualnych wyników od 290 do 740. Odpowiedzi naszych kolegów były zróżnicowane, jednak w każdej z analizowanych kategorii można zauważyć pewne pozytywne trendy.

W pytaniach o zużycie wody na uwagę zasługuje fakt, że zdecydowana większość (82,8%) preferuje prysznic zamiast codziennej kąpieli w wannie oraz korzystanie ze zmywarki (58,6%). Zdecydowana mniejszość zmywa naczynia pod bieżącą wodą. Takie postawy niewątpliwie zasługują na pochwałę.

Najwięcej emocji budziło pytanie dotyczące żywności. Odpowiedzi w tej kategorii wskazują na konieczność wykształcenia prawidłowych postaw dotyczących sposobu żywienia. Wprawdzie większość ankietowanych (51,7%) podkreśla, że preferuje produkty wież i lokalne, lecz znaczna część (34,5%) nie zwraca uwagi na to, skąd pochodzą składniki ich codziennej diety.

Pytania dotyczące sposobów podróży pozwoliły na stwierdzenie, że uczniowie najrzadziej korzystają z najbardziej niekorzystnego dla środowiska środka transportu, jakim jest samolot. Trudno z tej analizy wyciągnąć daleko idące wnioski, ponieważ taka odpowiedź uwarunkowana była różnymi czynnikami (tj. młody wiek respondentów, ograniczone środki finansowe, itp.).

Inaczej sytuacja wygląda, gdy przyjrzymy się codziennym sposobom przemieszczaniu się. Zdecydowana większość respondentów (69%) wybrała komunikację miejską. Choć należałoby pochwalić taką postawę, trzeba zauważyć, iż jest ona uwarunkowana w pewnym stopniu młodym wiekiem ankietowanych. Warto byłoby zatem zachęcać, by nawet po zdobyciu uprawnień do kierowania samochodem nie zmienili swoich przyzwyczajęń. Zastanawiające jest, że nikt z ankietowanych nie korzysta z najbardziej ekologicznego środka transportu, jakim jest rower. Być może wpłynęło na to małe braki odpowiedniej infrastruktury, co budzi obawy o bezpieczeństwo takiego sposobu przemieszczania się.

Większość ankietowanych dominują pozytywne postawy, dotyczące gospodarki odpadami. Zdecydowana większość (86,2%) dokonuje ich segregacji, co zresztą należy zaliczyć do powszechnie podejmowanych obecnie działań, służących ochronie środowiska naturalnego (wymuszonych zresztą przez pewne regulacje prawne).

Charakterystyczne dla naszych respondentów jest kupowanie kilku książek w ciągu roku (55,2%) oraz kserowanie i drukowanie dokumentów jednostronnie (27,6%). Odpowiedzi uwidoczniły potrzebę uświadomienia młodzieży na konieczność oszczędzania papieru. Należy tu jednak zauważyć, iż z pewnością i w przyszłości do zmiany postaw młodych ludzi przyczyni się do niej popularyzacja e-booków czy też wzrost znaczenia e-learningu.

Za godne pochwały trzeba uznać postawy respondentów, którzy starają się minimalizować zużycie energii elektrycznej. Ankietowani najczęściej wskazywali, iż wyłączają światło w pomieszczeniach, w których nie przebywają (89,7%). Większość z nich wymieniła ponadto żarówki na energooszczędne (62,1%). Jednak tylko 10,3% uczniów VI LO przyznało, że nie zostawia urządzeń w trybie czuwania.

Analiza odpowiedzi na pytania zawarte w kalkulatorze śladu ekologicznego plasuje ankietowanych uczniów naszej szkoły na poziomie średniej europejskiej. Oznacza to, że przekracza on trzykrotnie udział każdego z nas w ziemskich zasobach. Tę tak 7% ludzi. Gdyby takie zachowania charakteryzowały wszystkich mieszkańców globu, potrzebowalibyśmy trzech dodatkowych planet, by zaspokoić nasze potrzeby. Czy o to nam chodzi?

Mamy świadomość, że nasza wiedza nie jest pełna, ale nie chcemy czekać na moment, w którym rozpoczniemy dorosłe życie, ponieważ dla nas dorosłość to świadomość odpowiedzialności za wszystkie decyzje, które podejmujemy - również te,

dotyczyce naszej planety. Chcemy zatem w miarę naszych możliwości mieć pozytywny wpływ na środowisko. Chcemy też uzmysłowić wszystkim młodym ludziom, że każdy może dbać o zasoby naturalne. Małe kroki każdego z nas mogą przynieść duże korzyści dla Ziemi.

Co możemy zrobić?

Rozwiązania, które zmniejszą ślad węglowy, nie są skomplikowane. Nie wymagają też od nas wielkich wyrzeczeń. Możemy na przykład rozpocząć od tego, by w naszym jadłospisie znalazły się produkty, które wytwarzane są w pobliżu miejsca zamieszkania, dzięki czemu zmniejszy się ślad węglowy, związany z transportem. Robiąc zakupy, należy zwracać uwagę na pochodzenie żywności, a także wybierać sezonowe warzywa i owoce, gdyż ich uprawa nie wymaga dodatkowych środków tj. ogrzewanie szklarni, przechowywanie w lodówkach lub poddawanie procesom chemicznym.

Jeśli zależy nam na przyszłości planety, trzeba też zadbać o zmniejszenie ilości odpadów. I w tym przypadku warto kontrolować własne zakupy, w miarę możliwości unikać towarów, pakowanych w plastikowe (czasem niepotrzebne) opakowania, a przede wszystkim wybierać się po sprawunki z własnymi torbami wielokrotnego użytku czy popularnymi obecnie woreczkami na warzywa i owoce. O tym, jak robić zakupy eko, można zresztą dowiedzieć się, śledząc strony internetowe zwolenników popularnego obecnie ruchu zero waste. Oczywiście, podstawą jest ograniczenie konsumpcji, czyli powstrzymanie się od robienia zakupów (zwłaszcza spożywczych) na zapas, gdyż obecnie aż 30% produktów tej kategorii trafia na śmietnik!

Musimy też nauczyć się nie ulegać reklamie i nie podlegać ślepo za modą, dokonując zakupów odzieży. Dobrym nawykiem jest zakup dobrej jakości kurtek, spodni, bluzek czy sukienek, które są na tyle uniwersalne, iż będą nam służyć przez kilka lat. Kiedyś w naszej szkole organizowano kiermasze garażowe, podczas których istniała możliwość wzajemnej wymiany ubrań. Dobrym pomysłem byłoby powrót do tej tradycji.

Wyrazem naszej świadomości ekologicznej jest także wspieranie takich działań państwa, które służą ochronie środowiska naturalnego. Należy do nich przede wszystkim stopniowe ograniczanie energetyki węglowej i rozwój odnawialnych źródeł energii. Takie działania wprowadzili np. Niemcy, dzięki czemu to jedno z państw, które rozwija się, a jednocześnie nie zwiększa śladu ekologicznego.

Podejmowanie decyzji przyjaznych Ziemi nie oznacza konieczności radykalnej zmiany stylu życia. Ważna jest świadomość ekologiczna. Tylko rozważnie i świadomie, a cała planeta będzie naszym przyjacielem.

Dlaczego powinno się zmniejszyć swój ślad węglowy?

W Internecie zamieszczono bardzo dużo pomysłów, jak zmniejszyć swój ślad węglowy. Wybraliśmy spośród nich jedynie kilka, które uznaliśmy za najlepsze. Poruszyliśmy problemy, które dotyczą nas bezpośrednio i którym możemy stawić czoła. Niepokoją nas jednak procesy, na które dzisiaj nie mamy wpływu, a które mogą mieć poważne konsekwencje dla Ziemi. I mimo tego, że z pozoru nie dotyczą zmian klimatycznych, są ich niepokojącym następstwem.

Czy wiecie, że

" Najwięcej zanieczyszczeń wytwarza rolnictwo, ponieważ odpowiada za 70% poboru wody na świecie, a same środki produkcji typu nawozy czy pestycydy są głównymi źródłami zanieczyszczeń. Intensywne uprawy monokulturowe wiążą się z większym wykorzystaniem chemikaliów, za to same uprawy są często wykorzystywane na paszę dla zwierząt. Taki sam problem jest z wodami z akwakultury, ponieważ około połowa zjadanych ryb na świecie pochodzi z hodowli, przez co są karmione mączką rybną lub innymi paszami peletowanymi. Odchody i niezjedzona pasza zaburzają obieg substancji odżywczych, niszczą dno morskie oraz ekosystemy położone dalej od brzegu. Dodatkowo antybiotyki i fungicydy, które znajdują się w karmie dla ryb, szkodzą dziko żyjącym organizmom.

" Kolejnymi czynnikami, wpływającymi negatywnie na środowisko, są wylesienia i utrata bioróżnorodności. Przez wylesienia Ziemia traci około 15 mln lasów rocznie, a do tego szacuje się, że wskutek pożarów dużych powierzchni lasów

do atmosfery emitowane jest więcej dwutlenku węgla niż drzewa są w stanie wiążać. Do wylesień dochodzi też wskutek rozwoju rolnictwa. Jednym z efektów tego zjawiska jest utrata bioróżnorodności, która doprowadziła do wyginięcia 83% wszystkich ssaków. Obecne tempo wymierania gatunków zagraża także gatunkowi ludzkiemu. Do innych przyczyn utraty bioróżnorodności zalicza się m.in.: porzucanie sieci rybackich w oceanach, globalne ocieplenie, powodujące wzrost temperatury na Ziemi czy zbytne zakwaszenie wód morskich.

Co po nas zostanie?

Mamy nadzieję, że nigdy nie doprowadzimy do sytuacji, aby za kilka lat spełniły się słowa pani Barbary Sokowskiej:

Choć zda się, wszystko jak dawniej, choć zda się, że nic się nie zmienia.

Pod ludzkimi stopami ta sama, lecz martwa będzie Ziemia.

Jesteśmy zrodzonymi z Ziemi, nie potrafimy docenić tego, co od niej dostaliśmy. Gdyby Ziemia mogła zadać nam pytanie, to na pewno brzmiałoby:

Quo vadis, człowieku XXI wieku?

Warto pochylić się nad tym pytaniem i na nie sobie odpowiedzieć, zacząć od siebie, zmieniać styl życia oraz zachęcać innych do jego zmiany. Dostaliśmy przecież Ziemię nie tylko dla siebie, ale dla przyszłych pokoleń.

Redakcja Ekofakty

Artykuł w wersji PDF